

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 ft 25 kr. = 2 kor. 50 fl.
Félévre . . . 2 . 50 . = 5 . . .
Egész évre . . 5 . . . = 10 . . .

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Egyes szám ára 7 kr. = 14 fillér.

Egyes példányok Groszman J. antiquar üzletében, Polacsek V. és Groák I. dohány-tözsdejében, Groszmann J., Gubás F. és Heszl Jenő fűszerkereskedésében kaphatók.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG:
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Városháztér 10. szám.
Szerkesztő otthon van minden nap délután 1—2 óráig.
KIADÓHIVATAL:
hova a nyilttettek, hirdetések és előfizetési díjak, valamint reklamációk küldendők:
Wesselényi és König
könyvnyomdája
Deák-utca (színház-épület).

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, TANÜGYI ÉS HELYIÉRDEKŰ LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Miskolcz ünnepe.

Miskolcz város lelkes és hazafias közönsége nagy ünnepet ült mult esütörtökön: igazán Urnapja volt! Buzgó hívek áhitattal hallgatták délelőtt isten szabad ege alatt az egyház felkent papjának ajkairól az ígét; hallgatták és imát rebegve borultak le a mindenható színe előtt, ki örök hatalmát és erejét kinyilatkoztatta az oltári szentségben. Délután hazánk apostolainak ajkain zendült meg az ige. Oltárt emeltek ők is: a hazaszeretet oltárát, melyen a szabadság és függetlenség nagy és szentséges eszméi magas lánggal égtek. A népek ezrei magasztos érzelmekkel eltelve nézték azt az égig csökdő lángot, a szemekben felcsillanó fénysugár mind egy-egy imádság volt az ég Urához, mintha csak azt mondta volna: Istenem! Hálát adok neked, hogy engemet az én hitemben megtartottál; hogy képmes tettetted lelkemet a hallott szent eszmék befogadására; hálát adok neked, hogy az egyes-ösvényen vezetted az én lábaimat, hogy azok az igaz utról a bűn és gonoszság útjára el nem tántorodtak; mert ime ezek a magyar nemzet igaz prófétái, a kik most előttünk szóltak.

Valóban a prófétai ihlet és lelkesedés szelleme hatotta át azt a nagy beszédet, melyet Herman Ottó, városunk déli kerületének függetlenpárti képviselőjelöltje elmondott. Igazi programbeszéd volt, mely megdönthetetlen érveléssel meggyőzte az ésszt, a gondolkozást; lelkes hangjával magával ragadta az érzelmekeket s az az óriási közönség, mely a beszédek hallgatására összegyűlt, a lelkesedésnek oly elragadó árijában úszott, hogy ha akkor azt kérdezik: kész vagy-e meghalni elveidért? . . . az a nép tűzbe rohan s Herman Ottóval együtt kész meghalni a haza szabadsága és függetlenségéért!

Ilyen lelkesedést, a hazafiúi érzelmeknek ily nagyfokú fellángolását mesterségesen előidézni nem lehet. Istennek lelke, az igazságnak meggyőző ereje kellett ahhoz, hogy a romlatlan honfiúi szív így megnyilatkozzék. Istennek lelke, az igazság varázs-ereje szólt hozzánk Herman Ottó ajkairól, azért volt az a beszéd oly elragadó, azért volt az szívet, lelket annyira meghódító.

Herman Ottónak és a társaságában megjelent nagynevű férfiaknak köszönhetjük ezt a napot, mely igazi ünnepé, a szabadság és függetlenség diadal-ünnepévé tette Miskolczon az Urnapját.

Istennek legszebb napja mosolygott az ünneplő lakosságra, mintegy jeléül annak, hogy a magyarok istene is velünk ünnepelt.

Ne féljetez azért polgártársak, velünk van és velünk lesz a magyarok istene, ki nem enged, hogy az igaz ügy felett az ármány és gonoszság ördögi lelke diadalmaskodjék.

Hasztalan ujjonganak odaát az ellentáborban, hasztalan igyekeznek beszennyezni a függetlenségi elvek szent zászlóját és a zászlót magasan lobogtató vezérférfiakat, mi csak annyit mondunk mindezekre:

„De istenünk segíteni fog.
Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos!”

A győzelem előtt.

Háromszor huszonnégy óra múltával Miskolcz város polgárai szavazni fognak: kit akarnak az országgyűlésre képviselőül küldeni.

Alkotmányos jogát fogja mindenki gyakorolni. Fenséges jog ez, melyet a haza adott meg fiainak. Nagy kár, hogy még mind ez ideig nincs meg az általános szavazati jog!

Csak az a kérdés: ugyan mindenki tudja-e igazán és jól gyakorolni a jogot, melyet a haza adott neki, hogy képviselőt küldjön az országgyűlésre?

Borsodvármegye s benne Miskolcz városa mindig dicsekedhetett azzal, hogy országgyűlési követek s képviselői elsőrangúak, igazi szerepvivők voltak. Egy Palóczy, egy Szemere, egy Mocsáry, egy Horváth Lajos, sőt Vadnay Károly is, eltekintve politikai pártállásától, valódi ékességei voltak a magyar parlamentnek.

Hát most, kedden kit akartok polgártársak megválasztani?

Nagy kereskedő-e, kinek nem sikerült a kisüzletkedés s ime a kis kereskedőket teljesen megölő nagy kereskedésben közel milliomossá lett?!

Nagy iparos-e, ki ennek az elvnek a híve: a magyarnak ne legyen szabadalma ha kisiparos?!

Azt a politikust-e, ki azt tartja: Magyarország boldog ország, mert Ausztriával közös?

Azt a szónokot-e, a ki eddig sehol soha föl nem tűnt, de még csak nem is szerepelt?!

Azt a férfit-e, ki csak arra törekszik, ki csak azt igéri, hogy Miskolcz várost nem fogja szem elől téveszteni, holott ki tudja, vajjon particularismusa nem válik-e az egoizmus tökéletességévé?

Nem hihetjük el Miskolcz város polgáraitól, hogy ilyen képviselővel akarnak magukat képviseltetni az országgyűlésen! Nem hihetjük pedig azért, mert akkor aztán önmagukat kellene okolni, ha az ország állapotai nem felelnek meg kívánásaiknak.

Küldjetez polgártársak képviselőül az országgyűlésre olyan férfit, a ki előtt első a haza s nem a partikularizmus.

Küldjetez olyan férfit, a ki Magyarország függetlenségéért küzd s nem Ausztria boldogításáért!

Küldjetez olyan férfit, ki nemcsak Magyarországon, de egész Európában a legnagyobb tudósok közé tartozik, a kinek nevét a magyar nemzet iradalmának lapjai mindig a legelső közt fogják emlegetni, a kinek köszönhetjük azt, hogy a szép, az édes, a zengzetes magyar nyelven az elvont természettudományi dolgok is szívhez szólnak s lágyan hangzó dalok gyanánt csengnek füleinkbe, a kinek köszönhetjük azt, hogy két évvel ezelőtt a magyar főváros a tudományos külföld legnagyobb érdeklődése mellett kisszerű ugyan, de annál nagyobb jelentőségű madár-kiállítás rendezett!

Küldjetez polgártársak képviselőül az országgyűlésre olyan férfit, ki az igazságot az igazságért szereti!

Küldjetez olyan férfit, ki mint szónok egyike a legjobbaknak, a legélvezhetőbbeknek, kinek gondolatai a magyar geniuszról, mikor képviselő volt az egész országgyűlést pártkülönbség nélkül zajos tapsokra ragadták.

Küldjetez polgártársak képviselőtök gyanánt Herman Ottót. Ő az önálló, független Magyarország híve, lelke előtt a Nagy Lajos, Mátyás király által világhírűvé vált Magyarország képe lebeg s nem azé, mely ma ismeretlen, mint politikai hatalom a világ előtt.

Rajtatok áll polgártársak, ki legyen képviselőtök! A gazdagság, az összeköttetés s a lélekváltásnak undorító üzemé fog-e diadalmaskodni, vagy

a tiszta hazafiság, tudomány, nagy érdem? . . . ti fogjátok eldönteni.

Úgy döntsetek, hogy szégyenkedni ne legyen okotok.

Úgy döntsetek, hogy Herman Ottóval emeljétek az országgyűlés fényét.

Herman Ottóra szavazatok. Ő lesz igazi méltó képviselőtök.

A haza igazi apostolai — Miskolczon.

Miskolcz város ünnepi díszet öltött magára, a polgárok és lelkes honleányok ünneplő köntösüket öltötték fel Urnapjának reggelén, hogy a magyar haza buzgó és igazi apostolait méltóan fogadhassák városunk falai között.

A főutca egész vonalán s a királyutcai hid mellett felállított diadalkapunál már a reggeli órákban nagy népvándorlás indult meg, mely 10 óra felé valóságos emberáradattá nőtte ki magát.

Mindenfelé az öröm és a lelkesedés kinyomata látszott az arcokon, jeléül annak, hogy a miskolczi hazafias közönség az igaz szeretet és törhetlen ragaszkodás érzelmével kívánja keblére ölelni a függetlenségi párt nagynevű jelöltjét: Herman Ottót és a társaságában megjelenendő jeles férfiakat.

Pont 10 órakor a több mint száz tagból álló díszes bandérium sorakozott a városházterem s utána a kocsiknak hosszú sora indult meg a vasuti állomás felé.

A fogadtatás.

A vasuti pályafőnél ezernyi nép tolongott, a perronon a függetlenségi párt előkelő férfiai s a környékből megjelent elvtársak díszes csoportja foglalt helyet, ezek sorában ott láttuk Kiszely Ernő, Dianovszky Ede, Kubik Béla és Vörösmarthy György földbirtokosokat. A gyorsvonat kevéssel 11 óra után megérkezett s eget verő éljenzés hangzott, midőn Herman Ottó nevével kilépett a kocsiból.

Az éljenzés elhangzása után Varga Zsuzsika, Varga István polgártársunk fehér ruhába öltözött kis leánya egy díszes virágcsokrot nyújtott át Herman Ottónak, eme szavakkal: „Fogadjátok kegyesen ezt a virágcsokrot, mint Miskolcz város polgárnői tiszteletének jelét”. Mire Herman Ottó megindult hangon köszönetet mondva, megcsókolta a kis szónokot.

Ezután Kovács Lajos pártunk elnöke üdvözölte röviden a népszerű jelöltet és a Budapestről körünkbe érkezett vendégeket, mint a szabadság és függetlenség eszméinek lelkes harcossait és az igazi meghamisíthatlan szabadelvűség képviselőit.

Herman Ottó rövid válaszában kifejezést adott annak, hogy nemcsak a hazafiúi érzés, hanem a gyermeki kegyelet is ösztönözte arra, hogy Miskolcz város polgárainak meghívására megjelent. — Büszke arra, hogy oly férfiak társaságában jelent meg, a kik rendkívüli buzgósággal és nemes önzetlenséggel küzdenek hazánk jövője és boldogítása érdekében. Büszke arra, hogy ezek a jeles férfiak vele eljöttek, hogy tanúi lehetnek annak, hogy itt az Avas tövében oly hatalmas polgárság áll, mely törhetlen erővel harczol a haza szabadsága és függetlensége mellett. Eljenek Miskolcz város polgárai!

A közönség hangos éljenzésben tört ki e szavakra, lelkesen megéljenzette Eötvös Károly, gróf Károlyi Gábor, Madarász József, dr. Horváth Ádám és Sturman György képviselőket.

A bevonulás.

Az érkező vendégek a közönség tömör falán áttörve, kocsira ültek.

A menet élén a bandérium haladt, utána egy kocsin vitték a párt nagy zászlóját. Az első kocsin Herman Ottó ült Kovács Lajossal, a második kocsin Herman Ottóné Bárony Jánossal, a harmadikon Eötvös Károly Sassy Istvánnal, a negyedikon gróf Károlyi Gábor Nozdovicsky Jenővel, az ötödiken Madarász József Szobránczy Somával, a hatodikon dr. Horváth Ádám Bodnár Dániellel, a hatodikon Sturman György Kozma

Elekkel, majd megyénk kitűnő fia Mocsáry Lajos, — és az ezt követő mintegy száz kilenczven kocsin a kerület szavazó polgárai, és a pártnak Mező-Keresztesről, Csáthról és Sajó-Szentpéterről megjelent hívei foglaltak helyet.

Erre a kocsisor megindult a város felé, melyet még a városon kívül is hosszú ember karaván kísért. Bent a városban az utcákat mindenfelől ünneplő közönség fogta körül, mely gyönyörködve nézte és folytonosan éljenzte a szép menetet.

A Király-utcán felállított diadalkapu mellett több mint hávan fehérbe öltözött szebbnél-szebb polgárleány várta a vendégeket, kiknek nevében két kis leány Tokay Margit és Tóth Ilonka egy-egy díszes virágcsokrot nyújtott át szeretett képviselőjükhöz és nejüknek, e szavakkal: „Isten hozott, légy a miénk!”

Herman Ottó leszálla kocsijáról, megcsókolta a beszélő ajkakat és szép beszédben éltette Miskolc város lelkes honleányait.

E kedves, szép jelenet után ismét megindult a menet a közönség által elrepedt Főutcán, melyen annyi nép, mint most, a király látogatás óta még nem csoportosult. A lelkes hangulat itt még magasabb fokra emelkedett, a közönség az országosan ismert előkelő vendégeket hosszas éljenzésekkel üdvözölte.

Az utca egész vonalán az ablakokból szép és kedves női fejek mosolyogva üdvözölték a menetet.

A menet végre a „Korona“ szállóhoz ért, a hol a vendégek szobáikba vonultak. De a közönség nem mozdult, állt a szálló előtt rendületlenül s kitörő éljenzések között mindenáron hallani akarta Herman Ottót, és csak azután — mikor jelöltünk rövid lelkes szavakat intézett hozzájuk — oszlott szét csendben, emelkedett hangulattal.

Az ünnepi ebéd.

A délelőtti fényes ünnepség lezajlása után a Korona szálló nagytermében ebédelték pártunk nagynevű országos vezérfiai a miskolci függetlenségi párt vezéréberekkel, kikhez Kubik Béla pártelnök vezetése alatt a mező-keresztesi választó polgárok szépszámu küldöttsége is csatlakozott.

A hangulat lelkes, mondhatni ünnepies volt, midőn gróf Károlyi Gábor felkösöntette a függetlenségi párt választópolgárait, megemlékezett a pártlanul nagyszerű fogadtatásról is, melynek híre ország-szerte magaslatni fogja a miskolci déli választó kerület lelkes polgárainak nagyszerű tüntetését a szabadság és függetlenség eszméi mellett.

Berecz György gazda a m.-keresztesi függetl. párt alelnöké szépen és meglepő szőlési gyakorlottsággal üdvözölte Károlyi grófot, azt kívánván, hogy sok ilyen gróft adjon az Isten a magyar hazának. Majd Sturman György üdvözölte mező-keresztesi választóit, kiknek lobogója már 25 éve folyton diadalmasan leng a független Magyarországon.

Kovács Lajos pártunk érdemes elnöke lelke egész mélyéből üdvözli a Herman Ottó kiváló jelöltünkkel megjelent nagynevű férfiakat. Madarász József az örökké ifjulekű agg szittya, magyar szokás szerint hármassal köszöntött mond; élteti első sorban a miskolci választókat, aztán Borsodvármegye nagy fiát Mocsáry Lajost és végre a m.-keresztesi választókat. Nozdroviczky Jenő pártunk e kiválóan lelkes tagja Eötvös Károlyra üríti poharát, kitörő lelkesedéssel méltatván e nagy lángész elmulhatlan érdemeit.

Eötvös Károly Sturman Györgyöt az ifju képviselőt üdvözli, mint a párt oly kiváló tagját, kire a m.-keresztesiek igazán büszkék lehetnek. Elnöki továbbá Kovács Lajost a miskolci függ. párt fáradhatlan buzgalmu örökös elnökét. Kovács Lajos dr. Horváth Ádám Kecskemét város jeles követét mint a sajtó kitűnő munkását üdvözli, ki oly sok szép vezércikket adott már a „Szabadság“-nak is.

Erdey Gyula Herman Ottót és a nagynevű vendégeket éltette.

Szabó Mihály m.-keresztesi gazda igen szépen tudta felkösönteni Herman Ottót úgy anynyira, hogy szinte jól esett hallanunk a nép e lelkes képviselőjének válogatott szép szavait.

Nagyon szép szavakkal emlékezett meg a miskolci hölgyekről dr. Horváth Ádám, a hölgyek hazaszeretéről, nagy lelkesedéstől is várva Herman Ottó győzelmét. Gróf Károlyi Gábor a képviselőjelölt orángyalát, súlyos betegségében egyedüli vigaszt Herman Ottóné Ó Nagyságát élteti.

A felkösöntők e szakadatlan sorát Herman Ottó és Mocsáry Lajos fejezték be; előbbi az ünnepies nagyszerű fogadtatást köszönte meg, utóbbi, mint régi jó ismerősöket a m.-keresztesieket üdvözli. Az óra mutatója akkor már 3 felé járt, városunk nagynevű vendégeiért eljött a déli választókerület függetlenségi pártjának küldöttsége, hogy meghívja őket a párt nevében a közgyűlésre és a programbeszéd és illetőleg a többi lelkesítő beszéd megtartására.

A közgyűlés.

Délután két óra felé sűrű tömegekben sereglett a közönség a Kandia-utcába, a csizmadia ipartársulat áruló helyiségébe. Három órakor már annyi nép (nők és férfiak) jöttek össze, hogy az óriási terjedelmű csarnok nem volt képes befogadni. A közgyűlésen megjelent vidéki pártbívek sorában több mint harmincz református lelkészt számláltunk meg. Mikor Herman Ottó és a többi képviselők meg-

érkeztek, körülbelül három ezer ajakról szállt fel a lelkes éljenkiáltás.

Az éljenzés lecsillapulta után Bársony János, a függetlenségi párt alelnöke lépett az emelvényre s körülbelül a következő szavakkal üdvözölte a vendégeket s nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt közgyűlés, tisztelt polgártársaim!

A miskolci déli választó kerületi képviselői állás, a mint tudni méltóztatnak, a volt képviselő lemondása folytán üresedésbe jött. Kötelességünknek tartottuk tehát pártunk részéről a választásra vonatkozó előintézkedést megtenni, képviselő-jelöltet állítani s zászlónkat, a függetlenség zászlóját, mely mint másfél évvel ezelőtt az egyenlőtlen küzdelemben elbukott, ujlag felemelni s azt Magyarország függetlensége és önállósága érdekében kerületünkben ujlag harcba vinni.

Zászlónkra a bukás után még büszkébbek lehetünk, mint voltunk azelőtt. Elismerete azt pártkülömbőség nélkül mindenki, hogy oly harczt végigküzdeni, mint a miénk csak oly polgárok képesek: a kik még a Bocskay és szabadságszerető néptől öröklötték a haza szeretetét s a függetlenség iránti hazafini önzetlen érdeklődést.

A kerület a parlamentben befolyását képviselője útján érvényesíti, minek folytán a mai, jellem tekintetében léha korban nem közömbös dolog, kit óhajtunk kerületünkben bizalmunkkal megválasztani.

Nekünk t. polgártársak, mint a kik a függetlenségi eszméért küzdünk, oly képviselő kell: ki ez eszmének tántoríthatatlan híve, a ki talán egy szolgalelkű hatalomnak nem lesz játékszere, a ki nem szavaz meg oly törvényt, mely nemzeti érzületünket sérti, nem lesz a parlamentben az osztrák érdekek folytonos szóvivője, hanem éber hazaszeretettel örökös és munkál, hogy legyen egy önálló, egy független, egy szabad Magyarország, s felemeli tiltakozó szavát, ha akár egyesek, akár pártok hagyományos nemzeti multunkról megfeledkezve, majdnem ezer éves alkotmányunk maradványát könnyelműen kockára dobják.

Az elvek ily harcztosát van szerencsénk most körünkben üdvözölni, akinek egész politikai multja kezesség a multra, a kívül győzni, vagy bukni dicőség, a kit ismerünk a multból, mert nem először van szerencsénk falaink között üdvözölni, a kiről tudjuk, hogy kristály tiszta jellem, a ki sok megpróbáltatáson ment ugyan keresztül, de mint az arany a tűzből, mindig salak nélkül került elő, a kiűk jelszava: ha kell, összetörik, de meghajolni soha nem fog.

Ezen férfunak a hazában, sőt annak határán messze túl is fényes neve: Herman Ottó!

A midőn tehát őt, valamint a vele városunkba érkezett tisztelt elvbarátainkat névszerint: Eötvös Károly, gr. Károlyi Gábor, Madarász József, Horváth Ádám és Sturman György képviselő urakat hazafiu örömmel és szívem egész melegevel üdvözölöm: felkérem Herman Ottó t. polgártársunkat az önök nevében és megbízásából, hogy kerületünkben a jelöltséget elfogadni, s programbeszédét megtartani legyen szives.

Beszédemet pedig azzal zárom, hogy: Éljen Herman Ottó!

Herman Ottó lépett ezután az emelvényre s megtartotta hangos éljenzéssel, a rendkívüli tetszéssel s nagy lelkesedéssel, kísért programbeszédjét. A beszéd — mely öt negyedóraig tartott — kivonatossan a következő: Tisztelt polgártársaim! Másodsor állok most Miskolc város közönsége előtt. Arra a felhívásra, melyet Bársony János hozzám intézett, csak egy felelettem van; a tisztelet és hála, melylyel Miskolc városa iránt tartozom, a hol lelkembe szívtam azokat a szabad eszméket, melyeknek harcztosává szegődtem. Azok a szép emlékek, miket zsenge ifju koromban itt szereztem, azt parancsolják nekem, hogy a jelöltséget, mit Önök felajánlottak, hálával fogadjam és szokás szerint megtartsam programbeszédemet. Én, bár tehetném, nem hivatkozom 30 évi multamra, mert az egyszerű embernek a multja csak tisztességet jelent, a ki 30 évet tisztességben eltöltött, az derék ember, de az ő neve nem program. Vannak kiváló férfiak, a kik a nemzet előhaladása érdekében nagy tetteket vittek véghez, vagy a kik nagy történelmi eseményeket idéztek elő, azoknak a neve a program, azok ragyognak még a sirből is és mutatják nekünk az utat. A Rákóczy Ferencz neve program, valamint program a Deák Ferencz neve is, de a programok programja: Kossuth Lajos!... (Hosszszan tartó lelkes éljenzés.) Ez a név magában foglalja a nemzet összes törekvéseit, a haza szabadságának és függetlenségének nagy és szent eszméit. Én, mint egyszerű ember, nem multamra mutatok rá, meg van bennem a kötelesség érzete, hogy nem multamra hivatkozom, hanem elmondom: Mi az én politikai programom. (Halljuk! Halljuk!) T. közgyűlés! Egy bölcs elme azt mondta, hogy a szentírásnak csak egy tétele van, az t. i., hogy: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat“, a többi a mi a bibliában van, ennek az csaka magyarázata. Az én politikai programomnak szintén csak egy tétele van: „Független Magyarország!“ A többi ennek csak magyarázata. Mikor Deák Ferencz megkötötte az osztrákkal az egyezséget, az hitte, hogy az az egyezés a nemzet javára fog vezetni; de ma, a 26 évi tapasztalás azt tanítja, hogy Deák Ferencz csalódott; mert az anyagi

megegyezés terén a lefolyt századnegyed alatt semmire sem haladtunk; sőt bekövetkezett egy oly szerencsétlen közgazdasági helyzet, hogy egy évi rossz termés képes megingatni az ország közgazdasági szerkezetének összes eresztékeit; már pedig a történet arra tanít, hogy csak akkor lehet egy nemzet boldog, ha közgazdasága rendezett állapotban van. Bekövetkezett a lefolyt 26 év alatt egy irtóztató erkölcsi romlás, melynek szomorú megnyilatkozását látjuk a komáromi gyűlésezésben, a Hentzi-koszorúzásban és a fekete seregnek megmozdulásában. Ezen szomorú viszonyok között, ha már most azt kérdejük, ki az én programom, csak azt felelem, hogy kíméljétek Magyarország teljes állami függetlenségét, mint önczél. Ha azt kérdejük, milyen alakban, a personálio alapján-e? akkor feleletem ez: valamint az 1867-iki közösügy csak eshetősége volt Magyarország történelmi fejlődésének, a personálio is csak ilyen. Lehet, hogy ezen át juttunk célhoz, lehet, hogy ez be sem következék, tehát ez is csak eshetőség. En pedig nem alapítom programmat eshetőségekre, hanem kimondom a végzést a mire a nemzetnek törekednie kell, ez pedig az önállóság és függetlenség. Kívánom ezt teljes szívemből, teljes erőmből, mert a mostani közös-ügyes alapon a nemzetnek sem szellemi, sem anyagi tekintetben boldogulnia nem lehet. Hol van az megírva, hogy a közös-ügyes kiegyezés nemzeti program, melyen változtatni nem lehet? ... Sehol. Ezt a mai helyzetet a történelmi események idézték elő. Mikor Ausztriát kivetkék Németországból, mikor egyik szomorú kimeneteli harcra a másikat érte, mikor mindenfelől egészen sarokba volt szoritva, mikor egészen rászorult a magyar nemzetre, akkor csinálták meg ezt a szerencsétlen kiegyezést. Ez a kiegyezés nem program, azon változtatni kell. Magyarországnak önállóan és függetlennek kell lennie. Az a férfi, a ki nem törekszik önálló háztartásra, az sohasem lesz önálló, az szolga volt, szolga marad. Az a nemzet, mely nem akar a maga portáján önálló lenni; az nem ország, hanem szolgahad, mely nem érdemli meg, hogy a nemzetek történelmében helyet foglaljon. — Nekem külképviselőt kell, hogy Magyarország ne csak a mappán szerepeljen, hanem, hogy elismerje politikai államiaságát az egész világ. Nekem nemzeti hadsereg kell, mely magyar vezényszóval, nemzeti színű zászlóval induljon, ha kell, a haza védelmére; nem akarom, hogy a nemzet pénzt és vért áldozzon tovább is idegen célokra. Nekem önálló vámtérlet kell, mert e nélkül Magyarországnak fejlett ipara, kereskedelme és földművelése sohasem lesz. Nekem magyar nemzeti bank kell, hogy ne kerüljön többé a kezünkbe egy olyan rongy, melynek egyik oldalán a magyar korona, a másik oldalán az osztrák kétféjű-sas van. Magyarország teljes függetlenségéért kívánom, de nem muszka értelemben. Mert függetlenség kétféle van. Van olyan, a mely a kancsuka hatalmán alapszik, mely arra törekszik, hogy a nép véres verejtékén lelketlen emberek hizzanak meg. Nekem az ilyen muszka függetlenség nem kell; nekem olyan függetlenség kell, mely megköveteli a szabadság összes biztosítékait. Ezért a függetlenségért küzdeni kész v. gyok, ezért, ha kell, a halált is elvállalom (Falrengető éljenzés és taps. Felkiáltások: Éljen Herman Ottó!) Ez az én hitvallásom. Ezen állottam eddig is, és ha t. polgártársaim bizalmából, mint győztes, a parlamentbe mennék, ezen az alapon harcolnék tovább is. Én nem vágyom konczra, nem kívánok elvonulni a sövény mellé a konczczal (Derültég) de igenis elmondott elveimért polgártársaimmal szemben elvállalom a teljes felelősséget. (Éljenzés.) T. közgyűlés! Politikai hitvallásom nyilvánítása mellett ki kell még terjeszkednem azokra az eseményekre, melyek az országot ma nagy izzalomban tartják (Halljuk!) Egyik az, mely magában foglalja az egyházpolitikai kérdéseket; a másik az, mely legutóbb a függetlenségi párt kebelében történt. Az egyházpolitikai kérdések között első helyen áll a polgári anyakönyvvezetés. Ha a törvényjavaslat megfelel az igaz szabadelvűségnek, én azt pártolni fogom; mert nem akarom, hogy hitetlen, nemzetellenes papok elsikaszzák, elrabolják a nép drága kincsét, annak gyermekeit. A mi a vallásszabadságot illeti, ha az arról szóló törvényjavaslat valóban meg fog felelni a szabadelvűség követelményeinek, én leszek az első, ki reá szavazok. Miskolczon négyféle felekezet van, Kolozsváron pedig hét. Ha már most én hét felekezetet egymásra uszítok, akkor árultam el hazámat, mert lehetetlenné tettem a békés együttélést, a társadalom fennmaradását. (Éljen) csak teljes vallásszabadság, csak a felekezetek teljes egyenlősége, a kölcsönös tisztelet óvhatja meg a békét, ebben a nemzet érdekében. A zsidó vallás receptziójáról az a nézetem, hogy ember és ember között nem ismerek különbséget. Gaz és rossz hazafi az, a ki üszköt dob abba a nemes érzésbe, mely az emberszeretet elvén alapszik. Sohasem szabad azt kérdezni az emberektől: melyik felekezethez tartozol, hanem azt kell kérdezni: magyar vagy-e? (Éljenzés és taps.) Tartozzék az én felebarátom bármelyik felekezethez, csak ne vétson a közérkölcsiség ellen, ne vétson a magyar állameszme ellen, én azt a felebarátomat tisztelni és becsülni fogom. (Lelkes éljenzés.) A polgári házasság az az intézmény, melyet üriügyl használ fel a fekete sereg, hogy igazságon. Azt mondják a fekete sereg vitézei, hogy a polgári házasság nem házasság, hanem ágyasság, állatoknak

összeállása, azt is mondják, hogy a férj csakugy ott hagyhatja nejét, ha a nő nem kell neki. (A női hallgatók körében az elszörnyűködés zaja hallatszik) De legyenek nyugodtan ti, polgártársaim, ez mind nem igaz! A polgári házasság törvényen nyugvó kötelező kötés, a ki ezt fel akarja bontani, annak a bíró elé kell mennie válópörrel. Mese az, hogy a polgári házasság nevelni fogja az erkölcselenséget. Nézzük meg csak, hogy van most? Az a nagy úr, a ki megmúja a feleségét, elmegy Kolozsárra, hat hétig ott tartózkodik, polgárjogot szerez és elcsapja a feleségét a hányszor akarja. Hát nem ez az erkölcselenség? Ugy tesznek a vallással, mint a szennyes inggel: levetik, meg fölveszik. A polgári házasság fényes koronája azonkívül az, hogy a legkatholikusabb államok is elfogadják és az, hogy midőn a polgári kötés megtörténik, a házasságuk szabadságukban áll az egyházba elmenni, s ott a pap áldását fölvenni. A házasságkötés polgári dolog. A kik szentségről beszélnek, azoknak vigyáznok kell, mert a ki a szentségnek öre, annak azzal a szentséggel élnie kell. — Volt idő, mikor a római pápák is házasságok voltak. (Most is ugy kellene!) A fekete sereg attól fél, hogy a polgári házasság gátol fog szolgálni világi hatalomra való törekvésében, azt óhajtja, hogy a hívek továbbra is járuljanak hozzá a szentségért és alattvalói hódolattal vigyék el áldozati filereiket. En rámutatott arra a felséges mesterre, ki az emberszeretetre tanította az emberséget, rámutatott Jézusra és az apostolokra, a kik szerénységben és szegénységben éltek. Tanuljanak tőlük szerénységet és — szegénységet! Tanulják meg Jézusnak azt a mondatát, az én országom nem e földről való. Ha ők szövetségre lépnek a reakcióval, ha ők fenyegetni merik a szabadelvűségeket, akkor itt az Avas-hegy fokán egy sár fog felnyílani: Palóczy sárja és reájuk fogja olvasni azt, a mit ez előtt 50 évvel hangoztatott, követelni fogja a pápi javaknak állami kezelés alá helyezését! A mi a főrendiházat illeti, melyben egy másik fekete sereg ütötte föl fejét, nekem ez az álláspontom: En annak idejében mint törvényhozó több társammal Madarász Józseffel (Eljenzés) is a főrendiház eltörlését kívántam. Meggyőződésöm azon alapult, hogy a nemzet nem forradalmi hajlamu, tehát nincs szüksége közbeszúrt mérséklőkre, középkoriakra éppen nem. Ma is így gondolkozom annál is inkább, a midőn látom, hogy ott fölülhetik fejüket azok, a kik a nemzet sauyargatói voltak egykoron: a Pálffy Möriczok és társaik. Semmi szükség oly tesületre, mely gyűnt üz a társadalmi és jogrend legfőbb biztosítékából, a bírói intézményből, megtagadja annak kiadási kérvényét akkor, a mikor az oly törvényen alapul, melyet magának a koronás királynak is tiszteletben kell tartania. (Zajos eljenzés.) És most a pártkérdésről. En csatlakozom azokhoz a férfiakhoz, a kik kíváltak, a kiknek java avval tisztelt meg, hogy ide elkísért, mert ezek megmaradtak a függetlenségi törekvések történelmi alapján. Az ellen a másik rész ellen, a ki bántalmat nem követte, egy gáncsoló szavam sincsen, komoly férfiakat látok bennök, teljesen jó hiszeműnek tartom eselekvésüket s örvendeni fogok, valahányszor közjogi téren találkoznai fogok velük. De én a velők való tanácskozástól elálok, mert vannak közöttük olyanok, akik — nem kétkezem, hogy jól szemüleg — az egyházpólitikai kérdésekben egy sorba kerültek a Pálffy Möriczokkal, és vannak olyanok is, a kik a kinevezési rendszer bevalott hívei. Nem mehetek velők, mert én az igazi szabadelvűségeket és az önkormányzatot, mint a magyar alkotmány sarokkövét tartom magasra, követem és követelem. (Eljenzés.)

Am ők azt mondják, hogy a midőn mi az egyházpólitikai reformot megszavazzuk, Dr. Wekerle kormányát támogatjuk. Kijelentem, hogy én a reformokat nem a kormánynak, hanem a nemzetnek fogom megszavazni, a melynek ezekre szüksége van. Legyen szabad ezt a viszonyt, mely a kormány és a történelmi függetlenségi párt között fennáll egy madármesével megvilágítani. A madarak királyt kívántak választani s megegyeztek abban, hogy az legyen a király, a ki legmagasabba repül. A ravasz ökor sem ekkor elbujt a hatalmas sas tollzatába. A sas röpi, versenytársai egymásután elmaradoztak, de ő is elérte határát és ekkor ott a magasban az ökörsem kibujt, még egy araszszal magasabba röpi és azt kiáltotta, hogy ő a király. Hát azokat a fonséges szabad eszméket, a melyeket a kormány magáévá tett a függetlenségi sas vitte fel a magasba, a kormány, az ökörsem (Derültség) szerepét játsza s a különbség az, hogy a függetlenségi sas a földre kerülve sas marad, az ökörsem a földön bujkálhat, még egy ideig a közösi gyziheresében. Ez t. polgártársak hitvallásom, a melylyel állok, a melylyel törhetnek, de meg nem hajthatnak. És most még egy dolog fekszik szívemen, ezt kifejezem. Miskolcz városának polgársága ma fonségesen tüntetett. Nem magyarázhatom magamra, nem engedek esekélységem s én csak azt kérem e tüntetésből, a mi személyem iránti szeretet volt.

A tüntetés fonsége a magyarság legszentebb elvét, a függetlenségi elvet illetve tanubizonyosága annak, hogy Miskolcz férfai, asszonyai, leányai ennek a szent elvnek igazi hívei. Küldhet innen a hatalom, az armány bármily más párti képviselőt, beboríthatja arannyal, gyémánttal (Közbekiáltás: és lisztel!) az nem

lesz e tüntető polgárság képviselője a szó nemes értelmében soha. És most arra kérem önöket, egyesüljenek velem szívvel lélekkel abban a kiáltásban: Eljen az önálló, független Magyarország. (Hosszantartó lelkes eljenzés. Felkiáltások: Halljuk Eötvös Károlyt!)

Eötvös Károly: Tisztelt polgártársak! Herman Ottó nyilatkozatát, politikai hitvallását mindnyájan hallották. En is hallottam, én is lelkesültem azon. Azoknak az elveknek, melyeket Önök előtt elmondott, ismétlésébe nem bocsátkozom; mert tudom és megvagyok győződve arról, hogy a Miskolcz város polgárai rendületlenül állanak hazánk szabadságának és függetlenségének nagy eszméi mellett és arról fognak tanubizonyoságot tenni hat nap múlva is. Hanem csupán azért emelek most szót, mert Budapesten is, meg Miskolczon is hallottam, hogy vannak a választó polgárok között olyanok, a kiket meg lehet vesztegetni. Mi az a vesztegetés? Jöjjünk ezzel tisztába. A törvény azt mondja: a ki pénzért, ígértért eladta hitét, meggyőződését; az meg van vesztegetve; de hogy micsoda az ilyen ember, azt nem mondja a törvény. En mingyárt megmondom. (Halljuk! Halljuk!) A ki bármimű jogát hitvány pár forintért eladja, az pazarló; hát az, a ki alkotmányos jogát, a hazától nyert szent jussát potom áron eladja, micsoda?... (Egy hang: Korhely!) Egy polgártársam azt mondja, hogy: korhely. Hát ebben nekí igazsága van. De ha egyebet mondott volna, akkor is igazsága lett volna. (Derültség.) A ki a maga vagyonát elissza, az korhely; a ki családja örökségét elpazarolja, az nagy korhely; de az, a ki legszebb kincszert, alkotmányos jogát eltékozza, az az országának a legnagyobb korhelye. (Nagy derültség, eljenzés és taps!) Mit érdemel az ilyen ember?... (Egy hang: Akasztófát! Zajos derültség) Igen, akasztófát, mert ez nemcsak maga ellen, hanem az egész nemzet ellen vétkezik; sőt még az utána következő nemzedék ellen is vétkezik. (Zajos eljenzés.) Az az ember, a kit meg lehet vesztegetni, az itthon is gonosztevő, az országban is gonosztevő, sőt még száz év múlva is gonosztevő. (Nagy derültség!) Nézzék meg hát tisztelt polgártársaim, a még hátralevő hat nap alatt az emberek kezét, de a zsebét is, hogy ki van megvesztegetve; mert Miskolcz városában, ha nem vesztegetnek, a függetlenségi pártnak lehetetlen elbukni. Mondják meg annak az embernek, a kit meg lehet vesztegetni, hogy a ki nagy pénzbe akar kártyázni, az nem okos ember, hanem — hogy enyhén szóljak — az bolond ember. Mindig azon töri a fejét, hogy az a pénz, a mi a zsebében van, az övé-e vagy nem az övé; pedig tudhatná, hogy az övé, ha nem kártyázik. Az az ember, a kit meg lehet vesztegetni, szintén azon töri a fejét, hogy a lelkiismerete az övé-e, vagy nem az övé; pedig tudhatná, hogy az övé, ha nem adja el. Mikor ez a szerencsétlen embertársunk azon tűnődik, hogy a lelkiismerete az övé-e, vagy nem az övé, mi is azon tűnődünk, hogy mi az ára egy eladó lelkiismeretnek?... (Felkiáltások: Három véka korpa! 30 fr! 50 fr!) Ha így megy a dolog, akkor legjobb azt mondani: hogy adod magad? Tartunk read nyilvános árverést. Ki ad többet érte? Gonosz dolog, átkozott dolog! A legdrágább kincszert csak 50 fr! — Hiszen akármelyik vásárban a leghitványabb meddő tehénért is szoktak annyit adni. Még a fölösleges házi állatok közül is a leghitványabbat viszik a vásárra. (Zajos derültség.) Van, uraim, és példabeszéd, mely azt mondja: Némely embernek van egy napra való esze, a másiknak egy hétre, harmadiknak egy hónapra, negyediknek egy esztendőre, ötödiknek egy életre, hatodiknak az örökkévalóságra van esze. A ki a maga családjára gondol, annak egy ember-életre van esze; hát annak, a ki hat napra gondol, mennyi esze van?... Annak csak hat napra való esze van. (Derültség) A gözünek is van annyi esze (Derültség, eljenzés és taps!) Mondják meg a megvásárolható lelkeknek, hogy a polgárok becsülése is vagyon, azok megvétele a legszegényetesebb büntetés.

Azt mondják, paráncsolnak a tisztviselőknék, hogy ne a saját meggyőződésük, hanem a felebbvalójuknak inye szerint szavazzanak. Hát ez nagyon szomorú dolog volna, ha most is így volna, a mikor nincs általános választás. (Felkiáltások: De ugy van!) Mondok én erre egy mesét, a mi különben megtörtént. Volt Veszprém városában egy vaskereskedő, a kinek üzletébe bement egyszer egy kanozik. Mikor már mindent kiválasztott, azt mondja a kereskedőnek: „Nini, most jut eszembe, hogy maga ellenzéki ember, így tehát nem kívánhatja, hogy én öntől vásároljak?” Erre azt mondta a kereskedő: „Ebben az üzletben minden eladó, de én magam nem vagyok eladó.” — A tisztviselő is azt mondja felebbvalójának: En mindent megteszek, a mi hivatalos kötelességeim közé tartozik, irok, léniazok, rubrikázok, a mit irok, azt be is porozom; de olyan törvény nincs, a mely azt rendelné, hogy én az Ön rubrikája szerint szavazzak. (Derültség és eljenzés.) Ha akadna olyan tisztviselő, a kinek meggyőződése szerint történt szavazása miatt csak a haja szála is meggyöngyölné, csak adja ezt nekem tudomásomra; majd tesztek én olyat, hogy annak a magasabb tisztviselőnek örökre elmegy a kedve ilyen dologba avatkozni.

Még van egy körülmény, melyet meg kell

említenem. Az ellenpártnál ugyanis azt mondják, hogy az ipart az országgyűlésen képviselni kell. Hát ez igaz! Azt mondják, hogy az iparos érdekeket képviselni csak iparos képes. (Felkiáltások: Ez már nem igaz!) Hát ez is igaz, ha az illető képviselő oly elveket hirdet, mely az iparnak előmozdítására alkalmas. De az olyan képviselő, a ki a közös vámterület elvét vallja magáénak, az nem tehet jó szolgálatot az ipar érdekeinek. Valamely célznak az elérésére az utak különbözök. Ha én Miskolczról Budapestre akarok menni, hiába vontatnának engem száz lóerővel Ruttká felé, sohasem érnék Budapestre. Éppen ugy nem lehet elérni az ipar fejlesztését a közös vámterület útján. Megmondom, hogy miért. Ausztriának óriási erős és kifejlett ipara van, míg a mi iparunk zsenge gyermekkorát éli. Ha már most mi az osztrák ipartermékeket minden vám nélkül hazánkba bocsátjuk, azok egészen elárasztják piacainkat s a rendkívül olcsón termelt osztrák cikkek kiszorítják a mi cikkeinket. — Mikor én gyermek voltam, Veszprém városában minden iparcikk az ottani iparosok kezéből került ki, ma már 20—30 kereskedésben is árulnak osztrák ipartermékeket, melyek olcsóságuk miatt nagyobb kelendőségnek örvendenek, mint a hazai cikkek. Ez az oka annak, hogy iparosaink nagy része ma már tönkrement. Nincs nagyobb álnokság, mint azt mondani, hogy közös vámterület mellett lehet Magyarországon virágzó ipart teremteni. En az ellenpárt jelöltjét tisztelem, becülöm; de tudom, mi lenne a vége az ő képviselőségének: az, hogy nem tehetne az ipar érdekében semmit, mert ő kénytelen volna az ipar érdekében tendő javaslatokat leszavazni. Bármilyen nagy talentummal bírna is az ellenjelölt ur, közös vámterület mellett megölné a magyar ipart. Azt mondják: szabad verseny. Hát hogy mehetne birokra egy fejletlen gyermek egy erős férfival? Azért én csak azt mondom, hogy az ellenjelölt, ha még annyi tudománnyal bírna is, nem képes az ipar érdekében semmit kivinni (Egy hang: A lisztes zsákot ki tudja vinni!) Most pedig arra kérem Miskolcz városa szavazó polgárait, hogy a nemzetnek becsületéért válasszák meg Herman Ottót képviselőnek, mert neki bizony nagy hiányát érzi a parlament. Arra kérem Miskolcz város nőit, hogy lelkesítsék és buzdítsák a férfiakat, hogy Herman Ottóra szavazzanak. Hiszen a magyar nők, ha lelkesülnek, csodákat képesek művelni. Aldja meg az Isten Miskolcz város polgárait és polgárnőit! (Hosszantartó lelkes eljenzés. Felkiáltások: Halljuk gróf Károlyi Gábor!)

Gróf Károlyi Gábor: Tisztelt polgártársaim! Ne várjanak tőlem nagy szónoklatot, mert én ahhoz nem értek. Nagy szentelenség különben tőlem, hogy ilyen jóles szónokok után szólni, bátorodom. De miután Önök erre felszólítottak, végyék beszédemet egyszerű közbeszólásnak. (Eljenzés!) Eötvös Károly barátom oly sokat elmondott, hogy én azok után már alig tudok valamit szólni. Mikor beszédét hallgattam, annyira lelkemből szólt, hogy én minden mondata után így kiáltottam fel magamban: hogy a szájból vette ki a szót. Valamit azért mégis elfelejtett Eötvös Károly, a mit most én mondok el. Arra kérem Önöket, ne szomorítsák meg hazánk bujdosó nagy fiát Kossuth Lajost (Hosszan tartó lelkes eljenzés.) Ő mondta nekem, hogy: „Szegénye az Magyarországnak, hogy Herman Ottó nem jutott be a képviselőházba”. Ezt ő maga mondta nekem ez előtt három hónappal, becsületesre mondom. Eötvös Károly azt is fölemlítette, hogy milyen csunya dolog az a vesztegetés. Hát bizony csunya az, éppennyolyan csunya, mint a részegség. De nagyon sok ember nem tud ellentálni a csábításnak. Az ilyen elcsábított embernek én csak azt mondom, ha evett is, ivott is a másik pártnál, de azért szavazzon Herman Ottóra. Ha pénzt kapott, már csak azért is, hogy azzal mást meg ne vesztegethessenek, ne adja vissza, azután csak szavazzon Herman Ottóra, mert ha bárki annyira megtévedt is, hogy aláírta azt, miszerint megöl valakit, valjon nem becsületesebb dolgot művel-e azzal, ha azt végre nem hajtja? (Eljenzés.) — Beszél Eötvös Károly a pressióról is. A tisztviselőkre nézve annyit mondok, hogy voltunk Wekerle miniszterelnöknél és Hieronymi belügyminiszternél, magam hallottam, mikor mondták, hogy a tisztviselőkre pressiót nem engednek gyakorolni; mert ők is óhajtának, hogy Herman Ottó bejusson a parlamentbe. Hanem vannak emberek, a kik papábbak a pápánál s azt hiszik, hogy kedves dolog csinálnak, ha erőltetik a kormánypárt jelöltjét. En is azt mondom, a mit Eötvös Károly; ha vala-melyik tisztviselőnek e miatt csak egy haja szála is meggyöngyölné, csak szóljanak nekem, megkésérülj a kormány, mint megkésérülte a nyelvetem Tisza Kálmán. (Lelekes eljenzés. Felkiáltások: Halljuk Madarász Józsefet!)

— **Madarász József:** Azoknak, a kik Herman Ottót akarják képviselőjüknek, minek beszéljek én? Önök ugyis át vannak hatva a függetlenség, eszméjéttől. Ha itt volnának azok a korpások (Általános nagy derültség. Felkiáltások: Vannak itt olyanok is!) akkor azoknak röviden azt mondanám: Tudjátok-e, kit akartok megválasztani? Ti kormánypártit akartok? Tudjátok-e, mit akar a kormánypárt? — Szóló ezután maró gunynyal bonczolhatja a kormány poli-

tikáját, azután beszédét így folytatja: Ha ti így cselekedtek, isten bocsásson meg bűnös lelketeknek, de én meg nem bocsátok. Végül a megjelent nőkhöz intézett lelkes szavakat az évei számára idős, de fiatal lelkű Madarász József. (Lelkes éljenzés. Felkiáltások: Halljuk dr. Horváth Ádámot.)

Dr. Horváth Ádám lelkes beszédében arra hívja fel a választókat, hogy kövessenek el mindent, hogy a függetlenségi párt jelöltje győzelemre jusson. Herman Ottó a választók kitaró működése nélkül sohasem lesz képviselő. Ha önök összetartanak — mondja szóló — és megteszik minden irányban kötelességeiket, akkor Miskolcz város déli kerületét Herman Ottó fogja képviselni. Ebben a reményben élte Miskolcz város polgárságát.

Bizony Ákos a párt nevében hálás köszönetét fejezi ki Herman Ottónak és a kíséretében megjelent vezérférfiaknak, hogy körünkben megjelentek és a hazafiúi szent érzés melegével szóltak hozzánk, lelkesítették és buzdították a bekövetkező nagy küzdelemre. Majd Herman Ottó képviselő-jelölthöz a következő szavakat intézte: Azt mondtad program-beszédedben, hogy csak nagy férfiaknak neve program, s ezért szükségesnek tartod program-beszédedet elmondani. Mi nem kívántuk, hogy előttünk hitvallást tegy. Ismerünk mi téged, tudjuk, hogy benned a kutató elme a legtisztább hazafisággal párosul. De azért jó volt, hogy lelkesítetted bennünket a küzdelemre. A közönséghez fordulva, ezeket mondotta: Azt hiszem polgártársaim, hogy az önök érzelmeit tolmácsolom, mikor azt mondom, hogy azokat az elveket, miket Herman Ottó kifejtett, mindannyian osztjuk s reméljük, hogy a küzdelem nagy napján győzni fogunk (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Kovács Lajos elnök bezáró beszéde után a rengeteg közönség a budapesti vendégeket és Kossuth Lajost éltetve oszlott szét.

A társas vacsora.

A program s egyéb lelkesítő beszédek elhangzása után szeretett képviselőjelöltünket a közönség folytonos éljenzés között lakására, a Karner szállodába kísérte, honnét ő egyedül s késedelem nélkül kocsiára ült, néhány látogatást teendő. Az ünneplők tömegének egy része pedig haza sietett, hogy elvégezze netáni teendőket, azután jelenjen meg a társasvacsorán, másik része azonban ellette a Karner udvar nyári éthelyiségét s a cigánybanda lelkesítő nótáival együtt énekelte a Kossuth nótákat. Falengető éljenzés fogadta a félhét óra tájban jelöltünk s Eötvös Károly kivételével megjelent képviselővendégeinket s ugyanily üdvriadalom kísérte fel őket rövid oszonnázásuk bevégezése után lakosztályaikba. . . . A publikum lenn azonban rendületlenül maradt lelkesedésében, mely tetőpontra ahogyan, midőn Ruttkay Menyhért kíséretében Hermann Ottó megjelent; s meghallgatta azt a remek rögtönzött beszédet, mely egy pátriarcha alaku vidéki agy földbirtokos Batta Antal ajkairól elhangzott. A mai lelkesedés egymond az öreg, — egy a hazafiaság gerjedelme által gyújtott oltártűz, melynél kívánja, hogy szeretett jelöltünk hivatásszerűen sokáig aldozatokat tehessen. Majd Erdélyi Gyula polgártársunk figyelmeztette a jelen volt híveket egy buzdító beszédében kötelességeikre, különösen az összetartásra s azon reményben, hogy a kötelességtudás meghozza eredményét, a diadalért írt poharat. Hermann Ottó szívélyes szavakkal mondott köszönetet röviden s barátságos beszélgetést folytatott többekkel, míg nem a jelenlévő társaihoz visszatért.

Eközben a polgárság azon része, mely a programbeszéd elhangzása után hazasietett, visszajött az étkész helyiségbe oly tömegesen, hogy számtalan asztalt kellett külön felállítani. Az egész udvar nyüzsgött a választó polgárok seregétől s lelkes fiatalok lepték el az asztalokat. Boldog volt, a ki székelt kaphatott, de a ki ehhez nem is jutott, állva várta be a többiekkel, míg a képviselők újra megjelenni. Ez meg is történt 8 óra tájban. Hangos, percekig tartó taps, éljenzés s üdvriadalom fogadta mindnyáját s alig hogy helyet foglaltak asztaluknál, alig hogy elvégezték vacsorájukat, a tömeg lelkesedése nőn-nőtt, hallani akarva vendégeit. . . . A jelen volt hölgyek kendődobogtatással csatlakoztak az éljenzéshez s a kendődobogtatás legnagyobb részének kívánták tekinteni szeretett jelöltünknek Kovács Lajosné urnő társaságában a képviselők asztalánál helyet foglalt bájos, az öröm rózsapírjától, a büszkeség kifejezésétől áthatott arcu nejét: Herman Ottóné ő nagyságát.

A cigányt elhallgattatják, a közönség beszédet akar hallani. Felállott az első asztalok egyikénél Pores János s lelkes szavait a történelem fényes lapjairól olvasva elmondá, hogy ragyogó betűkkel van oda felírva a függetlenségi törekvések letéteményes ideje: a Rákóczy korszak s 1848. Ez az idő különösen volt betetőzője — így folytatá szónok — a függetlenségre való apródonkénti törekvések sikerének s ki e sikert legnagyobb részben eredményezte: a hontalan remetére, az ősz Kossuthra emelte poharát.

Alig csillapult le az éljenzés, midőn Herman Ottó vette át a szót s azzal kezdé Pores János beszédére vonatkozóval, hogy azt a kínzó vádat, mely éri a nemzetek legnagyobb fiának Kossuthnak hontalansága által, csak úgy lehet enyhíteni, ha Kossuth elvei szerint küzdünk s Magyarország függetlenségének zászlóját,

diadalra juttatjuk. Neki nagy a reménye erre, s e reményt mai lelkes fogadtatása is igazolja. Ez a fogadtatás tanujele annak, hogy a győzelmet a nemzet kivívni akarja s hogy a tiszta hazafiság küzd azokról az elvekről lelkesen, melyeket a nagyok nagyja Kossuth hirdet. Bár sok jele van a hanyatlásnak, az erkölcs ma már rőf, garas és liter számra méretik, mégis a szónok ezen meggyőződés, hanem az ellenkezőnek hatása alatt távozik Miskolczról, s akármilyen vége lesz a választásnak, annyi bizonyos, hogy ma lelki szemei előtt a visszaemlékezés ama mélyen bevésődött képe jelent meg, mely visszahozza elébe a multat; a multat, melyet mint gyermek látott, a mikor Borsodmegye s ennek székvárosának Miskolcznak osztály, rang s korkülömbőség nélkül sietett a haza védelmére a 9-ik zászlóaljhoz. Ez a kép feltűnt. — viszonyítva a mai lelkesedéshez — adja meg igazságát a költő szavának, hogy „él magyar, áll Buda még“ miértis a mult példáján lelkesülni tud Miskolcz városának független polgárai éltetésével végzi be szavait.

Nincs toll, mely megörökíteni tudná a jelenetet, mely e gyűjtő beszédre következett s hiába is igyekeznék azt leírni; azt látni kellett, látni az öröm, a büszkeség felcsillamlását az arcokon, az ajkokon nyilvánult tetszészaj kíséretében. . . . Vége hossza sem szakad tán az éljeneknek, ha egyjelenet, — egy, a ragaszkodás és tüntető szeretetnek egyszerű paraszt asszony keblében megnyílatkozó nyilvánulása a meghatottság színezetével teljessé nem teszi a kellemes összenyomást. — Egy egyszerű földműves asszony, felgerjedt indulattal, őszinte hamisítatlan érzülettel oda megy Herman Ottóhoz s kezét fog vele. . . .

E kézzorítás hatott az ünneplőkre s a kis intermezzó után újra, hűvvel s kitérő, szűnni nem akaró lelkesedéssel hangzott fel „Éljen Herman Ottó!“

Képviselőjelöltünk gyönyörű beszédére megindult a toastok árja. A közönség egyenként akarta hallani megjelent jelesünket s e kívánatnak ők szívesen meg is feleltek. Egymást érték a szebbnél-szebb felköszöntők, magvas gondolatok, hullottak szerte szét a szellem-szikrák, hol zajos derűltséget, hol pedig zúgó kitérő helyesléseket eredményezve.

Szűk lenne lapunknak háromszor annyi tere, mint amennyi most áll rendelkezésünkre, ha egyenként kitérjünk az elhangzott toastokra s azért csak felemlítésével tartozunk annak, hogy valamennyi viharos hatást keltett s méltó kiegészítője volt annak a gyűjtő előadásnak, mely jelöltünk beszédét jellemezte.

Hatásos volt ugyan gr. Károlyi Gábor toasztja, ki elmondta, hogy Czeglédén azért lett megválasztva, mert hívei azt mondták, hogy ellenjelöltje nem lehet igazi függetlenségi, mikor adókövető bizottsági komiszióknak volt elnöke s így ők olyan jelöltet keresnek, ki tiszta függetlenségi. S mert őt annak tartják a czeglédiek, meg is választották. Kéri a miskolcziakat, hogy ők is válaszsák meg Hermann Ottót, mert ember, ki oly szeretettel esügg a függetlenségi eszmékben, — lehet sok, — de ki nagyobb ragaszkodónak azokon, nincsen. Majd egy másik beszédében átadta Czegléd üdvözlőt Miskolcznak azzal; hogy e város „zweifler“ ne legyen soha, különösen most, mikor könnyen be lehet látni, melyik a helyesebb út: a bal-e, vagy jobb? Ő balra tart s hiszi, hogy Miskolcz is vele Hermann Ottó nevének varázsa alatt. . . .

Bizony Ákos szerint sajnós jelenségek azok, hogy pártokra van szakadva a magyar s a jó eszmék küzdelme nem egységes. De bizik a mai tanulóban, hogy egyszer csak mindenki befogja látni, hogy az igazi szabadelvűség csak annak a pártnak privilegiuma, mely Herman Ottó nevét irta zászlójára. S mert e név tisztelet tárgya külföldön, rajongás tárgya idebenn, — mint ma tapasztalható volt, — poharat emel Herman Ottóra. . . .

Rögtön felállt Bizony Ákos szép benyomást és tetszést előidézett szavai elhangzása után Eötvös Károly s azzal kezdte, hogy nem helyesli Bizony Ákos szavait. Ő igenis a közszellem felpezsdültségét találja meg abban, ha Magyarországon pártok vannak; és ezt hosszasan fejtegeti, azután Mocsáry Lajost, az annyiszor félreértett kitűnő hazafit, Borsodmegye nagy fiát élteti. Mocsáry Lajos szép válaszában megemlékezik a 90 éves Kossuth ünnepeltetéséről Miskolczon, melyen ő is részt vett és a midőn csak a 48-iki Kossuthról, mint történelmi alakról emlékezett meg Léva József, kiváló szónokunk, Kossuthról, mint azután is politikai faktorról nem beszélt senki, alig tudta magát már akkor visszatartani, hogy ne beszéljen. Meltatja azután Kossuth Lajost, majd elmondja, hogy most azért jött be Miskolczra, hogy találkozzék régi jó barátjaival, hogy üdvözölje mint megyebeli ember a kiváló jelöltet: Herman Ottót, kinek fényes győzelmet kíván.

Dr. Horváth Ádám ismét a legszellemebb módon köszönti fel Herman Ottóné ő nagyságát és Miskolcz honleányait.

Nozdroviczky Jenő a szabadságról, a nép felszabadításáról, őseink e nagy művéről emlékezik meg lelkesen.

Bizony Ákos, kinek először elmondott szavait a visszavonásról különösen Eötvös Károly némileg félreértette, szépen kifejti, hogy bizony volt és van Magyarországon folyton egy magyar és egy német

párt, mely utóbbi mindig Ausztria felé kaesint. Herman Ottó tréfásan említi, hogy borsodi magyar családoknál mindig szokásban van egy-egy fiut Tamásnak keresztelni, hogy az ne higgyen a németnek, az ott jelenlevő egy ilyen Tamást: dr. Kun Tamást élteti.

Dr. Kürz Jakab, Kovács Lajos elnököt és Bársony János alelnököt köszönti fel, gróf Károlyi Gábor a szász bizottságra írti poharát. Batta Antal az ifju-örög szittya is lelkesen szónokolt; a mint tiszteletre méltó alakja feltűnt, a közönség kérte-követelte, hogy beszéljen. Szokása szerint szépen beszélt most is, Károlyi Gábor, a nemes gróftól éltette, ki biborban születvén, otthagya a kényelmes életet és a népek, csupán a nemzetnek él.

Felszólt még egyszer Dr. Horváth Ádám, a korrupciónról beszélt, mely manap oly annyira el van terjedve, hogy kiirtani alig lehet. Miskolcz független polgárságát éltette. Herman Ottó megemlékezett a függetlenségi elvű sajtóról is, melynek hivatása az, a mi a szívé, a mint hogy a szív szállítja az egész testbe a vért, úgy terjeszti el az üdvös eszméket a hivatása magaslatán álló sajtó. Dr. Halász Sándort a „Szabadság“ szerkesztőjét élteti, ki gyásza, fájdalma és megromlott egészsége dacára is hiven itt van közöttünk és teljesíti nemes kötelességét.

Dr. Halász Sándor a sajtó jelenlevő jeles munkásait a „Szabadság“ kitűnő dolgozóit, Herman Ottót, Mocsáry Lajost és Dr. Horváth Ádámot élteti. Azt kívánja, hogy Herman Ottó győzelme bizonyos, és a szabadság szent eszméi megvalósítva legyenek.

Mandowszky Richárd több fővárosi lap tudósítója az igazi liberalizmus hivatott bajnokát, Eötvös Károlyt élteti.

A toasztok elhangzása után a képviselők még egy ideig élénken társalogtak környezetükkel s hallgatták a remek magyar darabok legremekbebb s legszívhezszóbbjait a „Ne sírj, ne sírj Kossuth Lajos-t, azután a közönség sűrű éljenzései között búcsút vévén, nyugodalomra tértek. Említésre méltó, hogy Károlyi Gábor időközben újra lejtött s meghallgatta Erdélyi Gyula üdvözlő szavait, megköszönte a feleje lelkesen szálló éljeneket s egy vállalkozó szellemű fiatal ember által odakinált seres csizmából ivott a függetlenségi polgárokért. A nemes gróf e ténykedése eredményezte azután, hogy a közönség tetszés nyilvánulása közepete egy néhány markos fiatal ember által vállra emeltetett. Midőn már Károlyi gr. is távozott, a közönség egy része oszladni kezdett szintén, egy rész azonban kitaróan megmaradt az asztalok mellett s elgyönyörködött a lelkes hangulaton. . . . Mert hangulat volt és lelkes nagyon, legkevésbé bírván színezetével a megrendelt társasvacsorának, ahol lelkesedést teremteni a potya palacszkok igyekeznek. Itt megteremtette a hangulatot az elvek iránti hűség, a Herman Ottó nevének varázsa s hisszük, hogy e hangulat méltó befejeződést nyerend majd a választáskor az urnából Herman Ottó nevének győzelmesen leendő kikerülése alkalmával.

A zászló alatt.

Az ellentáborban most úzik a legnagyobb erővel a lélekvasárlás gyalázatos munkáját. Rémitenek, boldonitának mindenféle.

Radvány Istvánt mindenáron a nyakára akarják tolni Miskolcznak. Oda akarják adni a déli kerület mandátumát egy tehetetlen embernek, a ki se jót, se rosszat művelni nem képes, a ki a városnak szegényére bizonyára úgy üne az országház padjaiban mint egy szavazó automat, mint egy néma gyerek, a kinek az édesanyja sem érti a szavát. És mindezt ama hangzatos jelszó alatt cselekszik, hogy „Radvány az iparosok jelöltje“. Hát van-e olyan ostoba iparos ebben az országban, a ki elhiggye, hogy egy kormánypárti ember az iparos érdekek valódi képviselője? Hiszen a legutolsó mesterember is igen jól tudja, hogy a kormánypárt valóságos börze-politikát követ, mely nem a kisiparosok, hanem meggazdagodott bankárok és gyárosok érdekeit tekinti; minden mesterember fájdalmasan érzi, hogy a kormány szerencsétlen vámpolitikája miatt az osztrák ipartermékek megölik a magyar kisipart. Hát ilyen politikával lehet-e az iparosok érdekeit képviselni? . . . Porhintés és boldonítás az egész, a melynek Miskolczon egyetlen egy iparos sem fog felülni.

A radványisták hallatlan erőfeszítéseket tesznek, hogy a mandátumot ők csikarhassák ki a választó polgárok kezéből.

Az állami hivatalnokokat, azokat t i., a kiket nem lehet dróton rángatni s a kik a maguk fejével mernek gondolkozni, megintik, hogy teljesítsék — kötelességeiket (!!!) Mert különben !!! . . . stb. A megcsontosodott mameluknak előléptetést ígérnek. Mindezt bizony nem a Radvány szép szemeiért teszik az elvű (!) hivatalfőnökök, sem pedig a kormánypárt dicső és magasztos elveiért, melyekben maguk sem hisznek; hanem egyes egyedül a — rendjel és kitüntetés reményében!

De ez mind hiába! Azok az államtisztviselők

a kiknek lelkében ellenzéki hajlamok szunnyadoznak, a kik saját szemekkel látják, hogy a mostani közös-ügyes alkotmány mellett az állam nem lehet önálló és szabad; a kik látják, hogy a mai protekciós rendszer mellett ők sem boldogulhatnak, minden rémitgetés dacára is igaz meggyőződésük szerint fognak szavazni!

*

Gr. Károlyi Gábor, Herman Ottó személyes barátja interpellálta Hieronimy belügyminisztert. Való-e, hogy a miskolci üzletvezetés a kormánypart jelöltjének támogatására lett utasítva?

Hieronimy kijelentette, hogy e hír valótlán, kövesse kiki legjobb meggyőződését, ő megkívánja tisztviselőitől a munka és kötelesség teljesítését, de érzelmök, lelkiismeretök szabadságában soha nem kívánja korlátozni, szavazzon kiki a mint akar, ez elve s fentartja minisztersége egész idejére.

*

Hogy az igaz meggyőződés és hamisítatlan közakarat érvényre jusson, egy ajánlatot teszünk a kormánypartnak. Nevezetesen:

Csináljunk holnap, vagy holnapután egy titkos szavazást a két jelölt közül az, a ki a titkos szavazásnál többséget nyert — választassék meg egyhangulag június 6-án.

Elfogadják-e?

*

Bennünket rettenetesen bánt az a hajsza, a mit a kormánypart kortesei véghezvisznek. Mire való a vesztegetés, a lélekvásárlás, mikor úgy sem fognak győzni. Annak az ügynek, melyet erőszakal akarunk diadalra juttatni, buknia kell. Radvány István bukni fog!

Nagyon sajnáljuk Radvány Istvánt. Sajnáljuk, hogy ő ellenében eddig is a kritika erős fegyverét használtuk. Hiszen ő csak egy szánandó áldozat, a kinek hiúságát hű parthivei kizsákmányolják. Vannak a „parthivek” között néhányan, a kik egyenesen az ő pénzére utaznak.

Legjobb lenne neki visszalépni. Még nem késő. Ha visszalépne, ismét a régi tisztelt, becsült és szeretett ember lenne belőle pártkülömbőség nélkül. Átláthatja azt, hogy oly óriási lelkesedéssel szemben, melylyel Miskolcz város közönsége Herman Ottót környezi, csak nagy vesztegetések árán csikarhatná ki a győzelmet. Ez pedig nem volna dicsőség. Sőt tegyük föl a legjobb esetet, ha csakugyan bejutna a parlamentbe, a hová nem való, érdemes volna-e eltűnni az örökös gunyt és kritikát, melylyel lépéseit komoly és élczlapok folytonosan kísérik?!

*

A kormánypart hivatalos közlönye a „Borsod-megyei lapok” hosszú cikket szentel a közeli napok eseményeinek, kicsinyes megvetéssel hozzá illő modorban beszél a függetlenségi pártnak igazán mesés lelkesedés szülte bevonulása, s a megjelent vezérférfiak egyéniségéről stb.

Bizon elhisszük, hogy rosszul eshetik egy pártnak, mely nézetünk szerint az igazság meghamisított talaján állva, sárga irigységgel kénytelen nézni mit mivel az a párt, a melyet egy eszme lelkesít, lelkesít pedig nem pénzért vagy a Sepper-féle pötya vacsoráért, hanem igaz őszinte meggyőződésből. Azt a diadalkaput, melyet lelkes nők és leányok a csütörtöki bevonulásra önkéntes filléreikből készítették, olyannak tekintsek pártjok részére, mint a régi időkben azt a három dárdából felállított kaput, melyen a leigázott népek kellett keresztül vonulni. Ily tüntetést önként nem tudnának ezer zsák liszt árán sem eszközölni, mert nem megy az commandóra, de kifolyása a magyar sziv igaz megnyilatkozásának.

Nem akarjuk s nem akartuk mi jelöltünk Herman Ottót az önként jelöltje Radvány Istvánval parhuzamba állítani, de önként kezdik, nem akartuk már csak azért sem, mert Radványi Herman Ottó mellett egy elenyésző csekélység, felfújhatják lapjukban igen nagyok, de hol az eredmény? vagy talán ezután lesz nagy tettekre hivatott, s a haza nagy oszlopa?

Beszéljünk őszintén, ő rólla is elmondhatni, hogy „Sutor ne ultra” miféle vágy vezet hát őt a parlamenti élet felé, semmi egyéb, mint a hivatottság nélküli nagyralátás.

*

Hogy valaki mint jó üzletember vagyont tesz szert, ez sok helyre megnyithat számára kaput, csak egyre nem: az ész birodalmába.

A mi azon aggodalmukat illeti, hogy hát mi is lesz most már a megbomlott függetlenségi párttal, mily nagy válság folyik kebelében, ne féltsék azt a pártot önként. A függetlenségi pártban csakis azon foly a versengés, hogy hát melyik is az igazibb független párt: a kivált rész-e, avagy a melyik megmaradt! legyenek nyugodtak, mind a kettő független és magyar marad.

Hogy pedig pártunkon a korteskedés óriási erővel folyik, ha a korteskedés annyiból áll, hogy eszmét cserélünk, akkor igazuk van, ennél tovább nem mentünk, az erőszakoskodás többi faja, pressió a cselédelhelyezők és kéményseprő stb. iparos polgároknak, ez azt hisszük, az önként konyháján mindennapos. — Igaz, felvilágosítjuk párt-

hiveinket, hogy azokra a hivatalos hosszú kör-mökre, melyek ha helytelen intézkedést tesz papírosra: ráütünk, vagy rá üt a felsőbb hatóság; ily értelemben önkénteskednek, ez már korteskedés, de korteskednek etetés, itatással éppen önként egy embere nyilatkozattá bizalmasan, hogy egyre-másra eddig 300 választót véve alapul minden fej 25 forintban van. Erre nálunk nincs szükség, összetett a párt a leg-szükségesebb alkotmányos kiadásra mintegy 3—400 forintot és ezzel megverjük az önként pártját, mi nem utazunk senki zsebére, mint a mostani Radvány párt egy nagy része s köztudat Miskolczon az, ha jelöltjük wertheimját elcsukja, alig marad néhány szavazásra jogosult igazi meggyőződésből.

Szóval: a jelöltjök mellett való tüntetés oly szí-vezetű, a Radvány által saját számára készítettett „Eljen Radvány” feliratos zászlók úgy jönnek ki, mintha egy nagy lakomán felállana egy lelkes toasztozó s poharat emelne a lakoma legnagyobb emberére, vagyis önmagára.

*

Még egyszer! A doktor-orvos ismét vok-soló paciensek után futkos. Eddig ő adott be in-jectiót betegeinek, de rövid idő alatt talán magának lesz szüksége reá. Kortés orvos-doktorunk látva, hogy véletlenségből a Kohunya József urak-utcai lakásán a Herman Ottó zászlója az eső elől behuza-tott, rögtön ott termett s mint minden helyen, ugy itt is elmondta régi mondókáját, hogy Herman Ottó „pókász és külföldi bujdosó”; ellenben Rad-vány István, kire még Kortunya uram unokái is büsz-kék lesznek, igen nagy és jeles férfiú, azért csak szavazzon ő reá. A becsületet polgár csak mosoly-gott és — nem hitte el.

*

Németből magyar! Van Miskolczon egy német zenetanár, ki dacára annak, hogy a németek hazájából került ide hozzánk: független gondol-kozású. Beállit e zenetanárhoz egy korifeus s mé-zes szavakkal kecsegteté, hogy szavazzon Radványra s csak azután lesz a valódi szüret, lesz minden, a mit csak kíván. A derék zenetanár, ki látván, hogy a korifeus sehogy sem bírja kivágni a magas c-ét, odaszól: „Ha egy csizmadia lépett volna fel, inkább reá szavaztam volna, mit Radványra!...”

*

A „Budapesti Hirlap” a nemzeti párt egyik köz-lönye legközelebb Radvány Istvánról emlékezett meg. Most Hermann Ottónál foglalkozik, a következőket mondja:

Hermann Ottó függetlenségi párti jelöltet me-legen ajánljuk a miskolci választó polgárok bizalmába. Pártállásra nem tekintve kérjük a magyar hazafiak szavazatait nemzetünk e jeles fia részére. Szokásunk ellenére cselekszünk így, mivel sem pártlap nem vagyunk, sem a pártállások nem igen érdekelnek, a korteskedést pedig ki nem állhatjuk. Mégis Herman Ottónál kivételt kell tennünk s megmagyarázzuk, hogy miért?

Herman Ottó a magyar tudományos irodalom oly kiváló disze, hogy páratlan a maga nemében. Természetbúvár a szó legkomolyabb és legnemesebb értelmében, ritka megfigyelő tehetséggel, igaz, alap-os, eredeti, ki nemcsak szakmája irodalmát ismeri, hanem fűrészszó észszel látni jár a természetben és az emberek között. Széles ismereteit, általános mű-veltségét, szaktudományát esztétikával és a hivatott író tehetségével művészileg dolgozza fel könyveiben, melyekkel nemzetünket ismeretekben gazdagítja s nekünk a külföldön is becsületet szerez. Most is egy remeket irt a madarak vándorlásáról, utának utazva az északi sarkokig. A magyar halászatról örökbecsű művet adott a magyar irodalomnak.*) A pókok leírásával a tudósokat meglepte. A természetrajz minden ágában jártas s a magyar etnográfának egyik uttörője. A lapokban és folyóiratokban meg-jelent számtalan cikkelye az ő szellemességének fényes bizonyítéka. S nemcsak nagy, hanem egyszerű-mind nemzeti tudós, nyelve magyaros és beszéde világos, érzs és közvetlenség van minden monda-sában. S ezt a férfit a féltudós klikkek elnyomták, ha lehetne, részint irigységből, részint korlátoltság-ból, mert — radikális.

Igen, Herman Ottó radikális, mint sok tudós, ki a természetet vizsgálja. Politikai nézeteit nem osztjuk minden részben, de az ő zsenije a ma-gyar képviselőháznak mindenképen disz és nyereség mert tartalmat visz be a vitába. Beszédei sohasem közönségesek, üresek és feleslegesek, gyakran meglepők és fölemelők. A nemzeti kulturpolitikának apostola s a magyar izlés és gondolkodás védője. Ő az idegen kulturák és poli-tikák korrupciója ellen. Hogy függetlenségi párti és radikális elvű, az ne bántson senkit, mivelhogy szükség van rá. S akármilyen szélső demokrata Herman Ottó, s a közjogi alap ellensége, senki ke-zébe nagyobb megnyugvással nem tehetik a mandá-tumot a miskolci szabadelvű kormánypart és a nemzeti párti választók, mert Herman Ottó, radikális musa felett a lelkiismeret, a becsület és hazaszeretet örökül vir-rasztanak. Soha Herman Ottó hazája érdeke ellen, soha a magyar nemzet

*) Ezt a törvényhozás is külföld gyanánt használta föl. Szerk.

ellen vétetni nem fog. Egy férfiú, önzet-len és tiszta, kibem meg lehet bízni,

Nem sok hasonló van Magyarországon, érde-mesebb egy sincs, ki Miskolcz városát az ország-gyűlésen képviselhetné. Őt nem csupán a függet-lenségi, hanem minden független, nemzeti és za-badelvű magyar választó polgár emelje a képviselő-házba, ha jó szolgálatot kíván tenni hazájának.

Tudomására hozzuk a parthiveinknek, hogy miután a miskolci állomás főnöke, va-lami Kobelrausch maga elébe parancsolattja a déli választókul beirt vasuti alkalmazottakat, s a kiket ez nem tud megpuhítani, Stankóczy felügyelő zaklatja maga elé rendeléssel és pres-sionálja az igazgatósági elnök és üzletvezető nevében, hogy Radványira szavazzanak, — pártunk elnöksége Eötvös és gróf Károlyi képviselők útján megtette illetékes helyen a panaszt; — s ezt fogja tenni minden hasonlóval szemben.

A függetlenségi párt elnöksége.

H I R E K.

— **Halálozás.** Szomorú bánat és pótolhatatlan veszteség érte Strázsák János kir. járásbíró, vá-roսunk egyik kiváló tiszteletben álló polgárát. Rezső fia 22 éves korában hosszas és kínos szenvedés után szerdán reggel elhunyt. A korán elkö-ltözött ifju temetése tegnap ment végbe nagyszámu közönség részvétel mellett. Az élte tavaszán elhunyt ifju emléke nagyon sokáig fog élni azoknak a szí-veben, kik őt ismerték, szerették s a kik az igaz résztvét érzelmével osztoznak a mélyen lesajtott család bánatában. Béke lengjen porai fölött!

— **A vármegyei főszámvevői állásra a pályázat a főispán által csütörtökön adatott ki.** A főszámve-vői állás javadalma: 1200 frt fizetés és 200 frt lak-bér. A pályázatok határideje június 25-ike, mely ideig a pályázatok báró Vay Béla főispánhoz nyuj-tandók be, ki ezen állás betöltése iránt saját meg-győződése szerint intézkedik.

— **Iparosok congressusa.** A hazai ipartes-tületek országos központi bizottsága szerdán délelőtt Ráth Károly elnöklete alatt ülést tartott, mely al-kalommal bejelentette, hogy a jelen évi iparos cong-resszus Miskolczon fog megtartatni és pedig szept-ember hó 8., 9. és 10. napjain. Az ülés folyama alatt megálapították a congressus programját és a költségvetést is.

— **Szabadságolások.** A terhes munkától kifá-radt bírónknak is megjött a jó kedvük. Ort-vay Miksa kir. törvényszéki elnök elkészítette a szabadság idejökre vonatkozó passust, mely egész terjedelmében következő: Kaffka Ignác kir. táblai bíró folyó évi augusztus hó 15-től bezá-rólag szeptember 12-éig. Szűcs Lajos tszéki bíró au-gusztus 15-től szeptember 6-ig. Sebe Alajos tszéki bíró július 16-tól bezárolag augusztus 19-ig. Pották Lajos tszéki bíró július 1-től bezárolag július 31-ig és szeptember 15-től bezárolag szeptember 20-ig. Póts Endre tszéki bíró július 15-től bezárolag augusztus 25-ig. Bulyovszky Gusztáv vizsgálóbíró augusztus 1-től bezárolag augusztus 31-ig. Bekény Béla tszéki bíró szeptember 10-től október 7-ig. Varjassy Ferenc tszéki bíró szeptember 1-től bezárolag szept-ember 30-ig. Hubay Gyula tszéki bíró július 4-től július 31-ig és szeptember 7-től bezárolag szeptem-ber 20-ig. Somogyi Mihály albiró június 4-től bezá-rólag július 8-ig élvezik szabadságidejüket.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A vasárnapi munka-szünet városunkban — tekintettel, hogy lakosságunk száma 20.000 lelket is meghaladja — minden vasár-nap 10 órakor kezdődik s pedig kivétel nélkül min-den kereskedésre, iparosra és bármilynemű irodákra is vonatkozik. Ez uton is felhívjuk az érdekelt kö-zönség figyelmét. Az első munkaszünet vasárnap e hó 4-én veszi kezdetét.

— **Mulatságok.** A vasuti dal- és önképzőkör ma este tartja a népkert helyiségeiben dalestélylyel egybekötött táncvigalmát. A ki jól akar mulatni, kedveset akar hallani és sok szépet akar látni, meg-gyönyörködni, — jelenjen meg és lefog győzteni. — Holnap este Sajó-Szentpéteren — mint már azt je-leztük — táncvigalom lesz. Az ev. ref. felsőbb leánynövelde tavaszi mulatsága mához egy hétre, azaz június 10-én tartatik meg. — A miskolci ke-reskedők és kereskedő ifjak társulata e hó 11-én tartja a „Lövölde” helyiségében zártkörű jünialisát.

— **A bükkvidéki turista-egylet** e hó 3—4-re tervezett Szent-Léleki kirándulása a folytonos eső-zés és ennek folytán az erdei gyalogutak járhatlan-sága miatt elhalasztatik. — A kirándulás későbbi megtartásáról a t. közönség értesítettetni fog. Miskolcz, 1893. június 2-án. A rendezőség

— **Köszönöt.** Mindazon uraknak, kik a függet-lenségi párt jelöltjének ünnepélyes fogadtatása alkal-mával kocsiaikat odakölcsonözni szivesek voltak, ez uton mond köszönötet a pártelnökség.

A közönség köréből.*)

Tekintetes szerkesztő úr!

Ismerve ama helyes és dicséretreméltó körülményt, miszerint becses lapja hasábjain szives készséggel enged helyet a becsületes nép és adófizető polgárság érdekeit védő felszólalásoknak, bátor vagyok a város egy nem csekély részét kitevő polgárságának érdekében jelen felszólalásomat a tekintetes szerkesztő ur figyelmébe ajánlani s kérem, hogy azt b. lapjában közzétegyen méltóztassék.

Miskolczi ember sohasem bítszke az ő Gordon-utcájára és méltán.

De miért? Azért, mert városunk ezen része a helyi és nemzetközi sűpredéknek, csavargóknak és útonállóknak buján termő melegágya. Azért, mert ezen utcában a botrányok, az éjjeli csendháborítások, merészebbnél merészebb utonállások napirenden vannak. Azért mert a főbb utcákról odaszorított kétes hírű existenciák, feslett éltű lányok ocsmány és még nappal is hangos szavu trágár beszéde tisztességes embernek arcába kergeti a vért s lehetlenné teszi a fiatalabb nemzedék megvédését az erkölcsi süllyedés szemtelenül csalogató örvényétől.

És miért nem gondolnak ezzel az utcával?

Azért, mert a nevezett utca adófizetőinek nagyobb része nem a kormány automataira adja be szavazatát, hanem meggyőződését követve a szabadság úttörőit támogatja honfiumi jogával s kötelességével.

Ez pedig egyes városi uraknak nem tetszik. Pedig azok a városi urak is jobban tennék, ha nem

* E rovat alatt a közérdekű felszólalásokat díj nélkül közöljük, de azokért a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

korteskednének, hanem utána néznének annak, a mi hivatásuknál fogva kötelességök: a rend fenntartásának.

Azon az utcán, mely szerencsés fekvésénél fogva a város jövőjének nem kis részben előmozdítója, hol — mondhatni — a legélénkebb a forgalom, esténként oly ázsiai állapotok uralkodnak, hogy azt leírni nem, de csak szemlélni képes az ember.

Azok a régi petroleum lámpák oly álmosan pislognak, hogy már alattok is koromsötétség uralkodik.

Rendőrt csak újságból látni s azt is valamely lebuiban és pedig nagyon gyakran még nem is borközi, de — pálinka-közi állapotban.

E sorok íróját is csak e napokban esti 9 óra-
kor foglalkozás nélküli csavargók megtámadták, de szerencséjére a segélyére siető emberek kiszabadították a végzetessé is válható helyzetből.

Jelentést nem tett a rendőrségnél, mert nincsen kedve az ily esetben már sokak által hiába valónak tapasztalt és elégtételt nem szerző időpazarláshoz. — Azok az adófizető polgárok, kik aránylag jobban megvannak terhelve a városi pótdóval, bizony megérdemelnék, hogy a közzül a 38 rendőr közzül legalább egynek látnák a színét nagyon is vegyes lakóival teli utcájokban.

Reméljük, hogy a városi főkapitány ur ismert erélyes tevékenysége külvárosunk polgárait kifogja szabadítani kellemetlen helyzetéből.

Köszönetem kifejezése mellett maradok a tekintetes szerkesztő ur kész szolgája
L. D.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Dr. Halász Sándor.

Kiadó: Wesselényi és König.

A Miskolczi Áru- és Terményraktárakban

az ez idei

gyapjувásár

beraktározással egybekötve

1893. június 7-ik napján tartatik.

Részletes felvilágosítással készséggel szolgál a

MISKOLCZI HITELENTÉZET igazgatósága

Miskolczon, Széchenyi-utca 88. szám

USZODA-MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a Királymalom telkén, a szegényárpolda mellett épített, most már 21 kabinnal, tornáczczal és zuhanyokkal ellátott nyílt

NYÁRI USZODA

f. évi június hó 1-én a közhasználatnak átadatik.

A fürdés ideje következőképen lett meghatározva: Vasár- és hétköznapokon: reggel 5—8-ig férfiak, 8—12-ig nők részére; azontúl férfiak részére. — Uszási tanítás naponta d. e. nők, d. u. 1—4 óráig kezdők részére. — Nők részére azonkívül az egész idény alatt, egész napon át külön fürdőhelyiség áll rendelkezésre.

ÁRAK: Egyszeri fürdés személyenként 10 kr., tanulónak 4 kr.; lepedő 5 kr.; úszónadrág 3 kr. — Idényjegyek személyenként 3 frt. — Az úszástanításért 3 frt, mely szabályszerű tanítást naponta három úszómester kezesség mellett végzi. — A n. é. közönség szabadságában áll saját fürdőruháit alkalmaznia; azt esetleg az egész idényen át az uszodatulajdonos őrizetére bízni.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezik

WESSELÉNYI ADOLF uszodatulajdonos.**H I R D E T M É N Y.****A Miskolczi Takarékpénztár**

részéről tisztelettel értesítjük a betevő közönséget, hogy betéteket 4—8 napi felmondáshoz kötött

kamatozó pénztári jegyekre

is elfogad intézetünk.

A pénztárjegyek bemutatásra szólnak 50, 100, 500, 1000 és 5000 forintról állítatnak ki s ez idő szerint 3 és 1/2%-lit kamatoznak.

Ezenkívül tisztelettel tudatjuk, hogy intézetünk — tekintettel a nagyérdeműközönség fokozódó bizalmára — azon kellemes helyzetben van, mikép az alapszabályainkban előirt minden üzletágban szolgálatát a legelőnyösebb feltételek és kamatlab mellett ajánlhatja fel.

Kelt Miskolczon, 1892. november 14.

A Miskolczi Takarékpénztár igazgatósága.

FÁBRY JÓZSEF

CZIPÉSZMESTER

MISKOLCZON, Király-utca 7. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint Király-utca 7. sz. alatt egy, a mai kor igényeinek megfelelő, dűsan berendezett

czipész-üzletet

nyitottam. — Elvállalok minden e szakmába vágó munkák elkészítését és mindennemű javításokat és azokat a legjobb anyagból, legszilárdabbul, a legolcsóbb árak mellett készítem.

Remélem, hogy a nagyérdemű közönség mint fiatal, kezdő iparost, becses látogatásával megtisztelni fog.

Kiváló tisztelettel

FÁBRY JÓZSEF czipésmester

Király-utca 7. szám.

Pásztor Miklós

pala- és cserépfedő

MISKOLCZ, Szeles-u. 119. sz.

Van szerencsém a n. é. építőmester és háztulajdonos uraknak úgy helyben, mint vidéken becses tudomásokra adni, hogy a helybeli Palakőbánya-társaság:

Engel Ignác és Társaival

sikerült oly megegyezésre jönnöm, hogy t. megrendelőimnek nagy előnyt nyújthatok a palák beszerzésénél és a szállítással járó terhes kiadásoktól megkímélhetem, mivel a társaság csakis egyedül velem kötött a palakőre árendeményt az eladásnál.

Együttal van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy a minden tekintetben szolidnak ismert **Jelének Péter pala- és cserépfedő-mester** úrnál több éven át mint munkavezető, az utóbbi években pedig mint üzlettárs működtem, miért is azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. megbízóim igényeit minden tekintetben — szavatosság mellett, a leggyorsabban — szilárd, jó minőségű anyagok kiszolgálása, valamint jutányos árak számítása mellett kielégíthetem.

A n. é. közönség megbízását kéri

teljes tisztelettel

Pásztor Miklós

pala- és cserépfedő-mester.

WESSELÉNYI ÉS KÖNIG**KÖNYVNYOMDÁJA**

MISKOLCZON, DEÁK-UTCA.

Ajánlják ujonnan és a legszebb írásfajokkal berendezett

→ könyvnyomdájokat ←

mindennemű e szakba vágó munkák elkészítésére.

Különösen ajánlják angol írott betűket, béli és lakadalmi meghívókra, eljegyzési-, esküvői- és ajánló- (address)-kártyákra, körlevelekre, névjegyekre, számlák és levél-papírokra. — Írott betűik teljesen kizárják a drága litographiai munkákat. — Elvállalnak továbbá mindennemű művek, folyóiratok, iskolai értesítők, pénztári betétkönyvek, árjegyzékek, hivatalos táblázatok, étlapok, belépti- és címjegyek, gyászjelentések, falragaszok stb. nyomtatványok készítését, esinos kivitelben, előnyös árakon s minden tekintetben versenyeznek a fővárosi műintézetekkel.

„SZABADSÁG”

politikai, független párti lapnak

kiadóhivatala.

Hatóságilag engedélyezett falragasz-intézet.